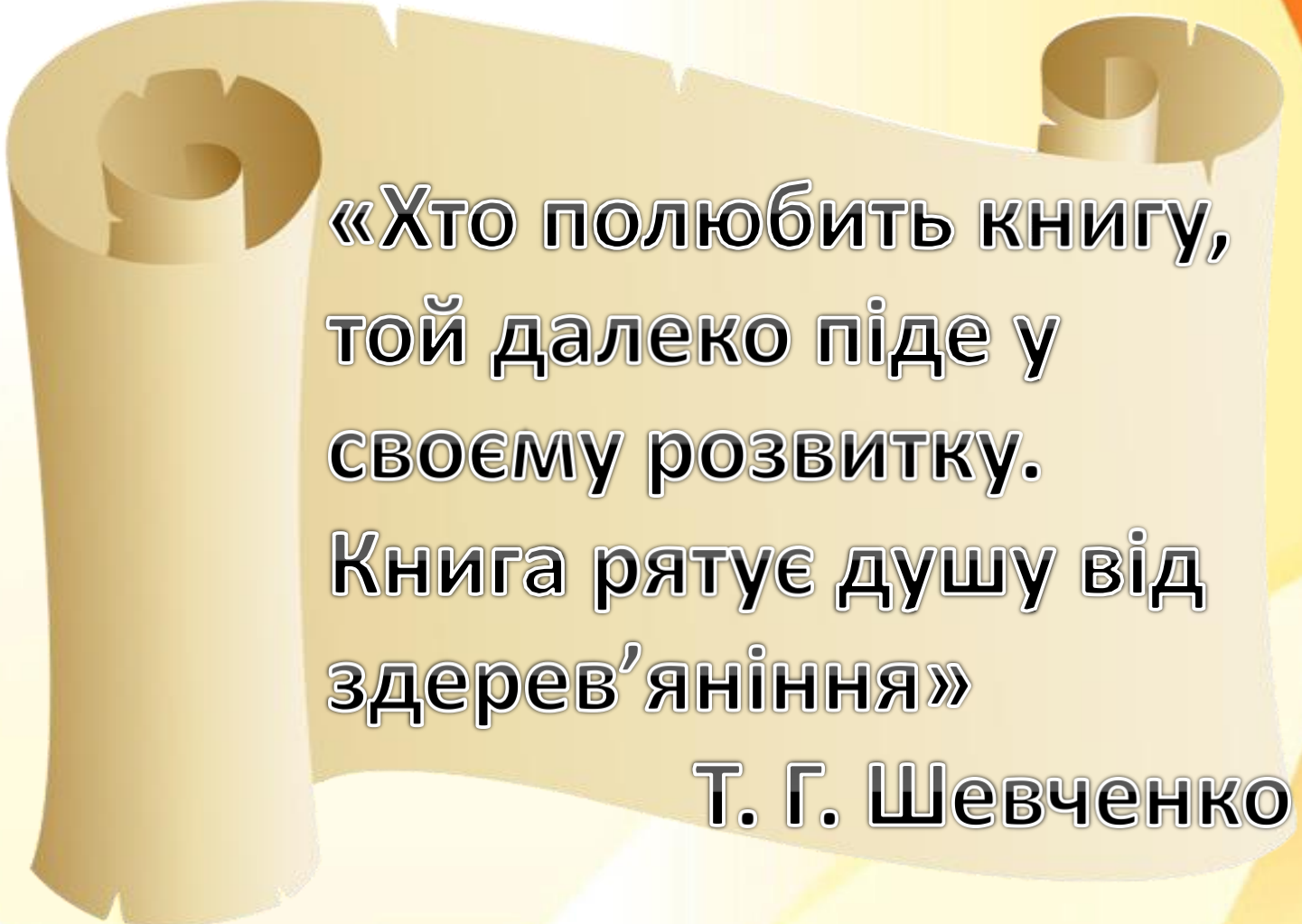

У книзі цілий світ
(до Всесвітнього дня книги й
авторського права)
23 квітня

**«Хто полубить книгу,
той далеко піде у
своєму розвитку.**

**Книга рятує душу від
здерев'яніння»**

Т. Г. Шевченко

Історія дня

З 1995 року 23 квітня майже у 200 країнах світу святкується Всесвітній день книги і авторського права. Своїм святом цей день вважають автори, видавці, вчителі, бібліотекарі та всі, хто причетний до книжкової справи.

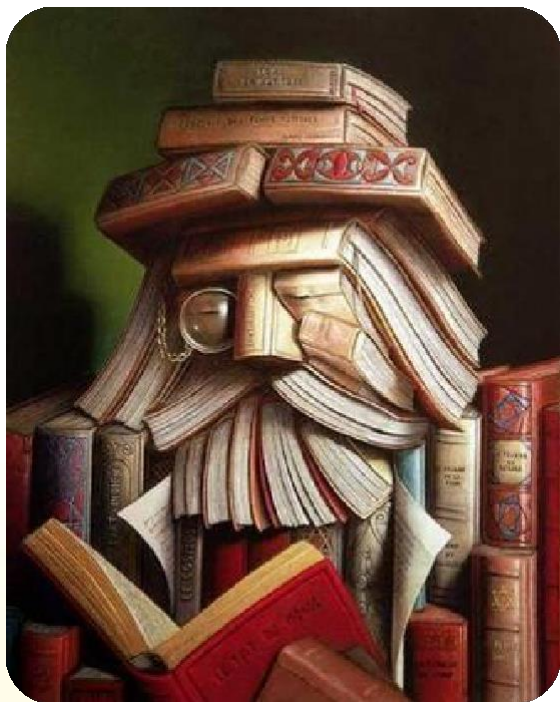
Резолюція про проголошення Всесвітнього дня книги й авторського права була затверджена Генеральною конференцією ЮНЕСКО на своїй 28 сесії, яка відбулася 25 жовтня – 16 листопада 1995 року.

В цей день у Парижі ЮНЕСКО вирішила віддати данину поваги книгам і авторам, закликаючи всіх, і особливо молодь, знаходити задоволення в читанні і поважати незамінний внесок тих, хто сприяв соціальному і культурному прогресу людства.

День книги вперше відсвяткували в 1996 р. в Каталонії (Іспанія), де уже понад 80 років існує традиція дарувати в день святого Георгія троянди і книжки тим, кого любиш.

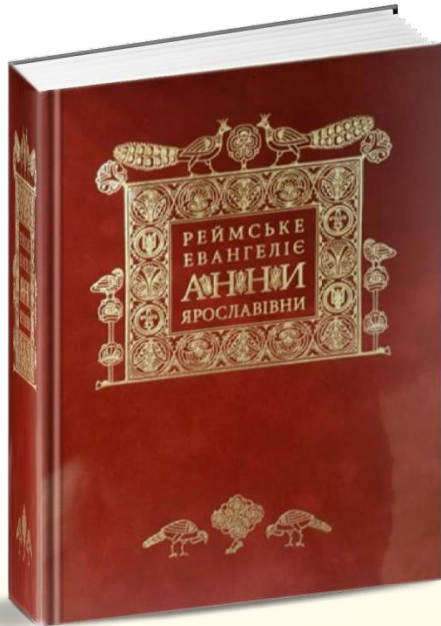
Традиція святкування Дня книжки на День Юрія - це дарування троянд за кожен куплений книгу. Троянди символізують кров, пролиту Георгієм у битві з драконом, а книги нагадують про дату **23 квітня**. Цього дня проводяться зустрічі з авторами, читання уривків із улюблених книг, різноманітні конкурси, акції на захист книги, фестивалі читання, розпродаж книг тощо. Деякі країни з нагоди цієї дати видають одне з найпопулярніших видань і роздають його безкоштовно.

**23 квітня – знаковий день
для світової літератури:
в цей день окрім
Сервантеса померли
Шекспір, Інко Гарсіласо де
ла Вега, Михайло
Коцюбинський**

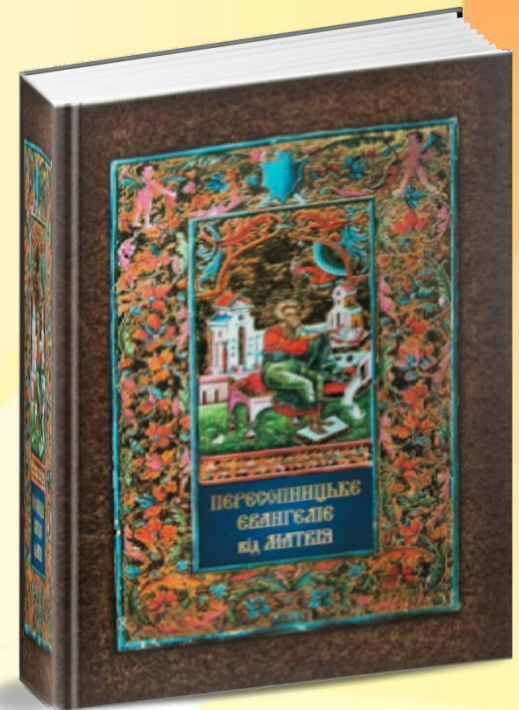
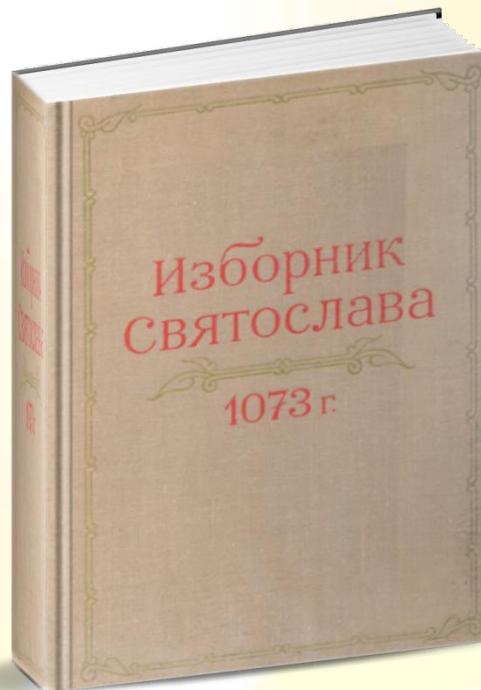
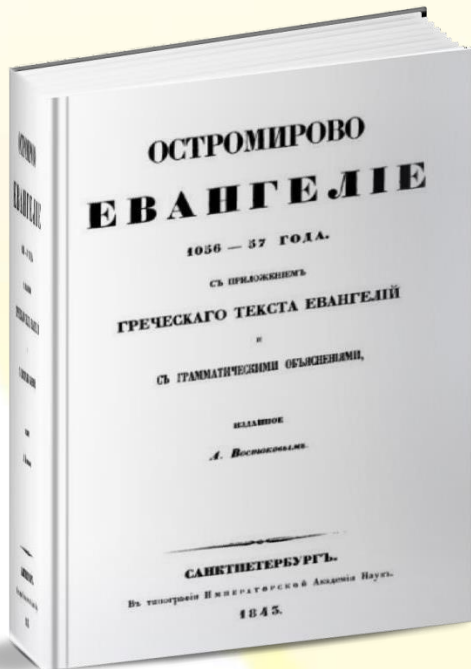
Цього дня народилися Моріс Дрюон, Володимир Набоков, Андрій Курков, Григорій Тютюнник. Беручи до уваги цей факт, цілком природно, що Генеральна конференція ЮНЕСКО, яка проходила в Парижі в 1995 році, заснувала **ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ КНИГИ Й АВТОРСЬКОГО ПРАВА**.

Головна мета свята – привернути увагу читачів до книг як джерела отримання знань, мати доступ до духовних і матеріальних цінностей, розуміння краси і творчих досягнень людини. Адже книги – це вікно у світ культурного розмаїття, це міст, що з'єднує різні цивілізації у часі й просторі.

Однією з перших українських рукописних книг було Реймське Євангеліє, 1049 року вивезене з Києва до Парижа дочкою Ярослава Мудрого Анною.

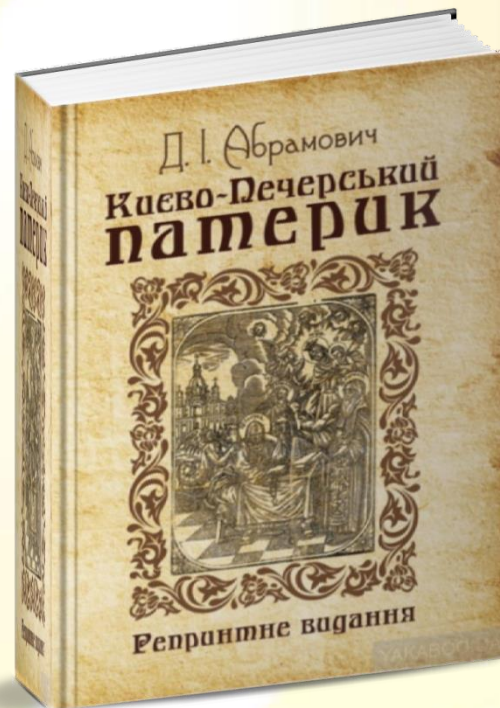
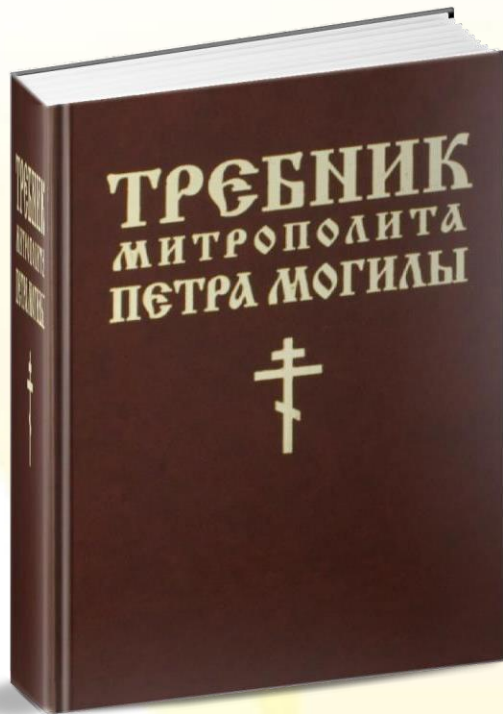
Серед інших знаменитих українських рукописних книг – Остромирове Євангеліє, Ізборник Святослава та Пересопницьке Євангеліє.

Першою друкованою книгою українського автора була **«Прогностична оцінка поточного 1483 року»** Юрія Котермака з Дрогобича, видана в Римі. А першою книгою, надрукованою в Україні, став **Апостол**, виданий Іваном Федоровим 1574 року у друкарні Львівського православного братства.

У XVII столітті найбільше українських книг було видано друкарнею Києво-Печерської лаври, зокрема **«Требник»** Петра Могили, **Києво-Печерський патерик** та **«Лексикон славенороський»** Памви Беринди

Сьогодні, коли без Інтернету та цифрових технологій важко уявити собі життя та роботу, здається, що книга відступає на другий план. Але це зовсім не так. Книга була і залишається незамінним супутником людини, її мовчазним радником, всезнаючим помічником, невичерпним джерелом мудрості. Не випадково народ створив про книгу стільки прислів'їв:

- Книга вчить, як на світі жити.
- Хто багато читає, той багато знає.
- Читання — ось краще навчання.
- Книга допоможе в труді — виручить в біді.
- З книгою подружишся — розуму наберешся.
- Книга — твій друг, без неї, як без рук.

Книга відіграє провідну роль у духовному розвитку кожного народу, поєднує цілі покоління людей

Авторські права — це набір суб'єктивних виключних прав, які дозволяють авторам літературних, мистецьких та наукових творів отримати соціальні блага від результатів своєї творчої діяльності.

Інтелектуальна власність охоплює всі творіння людського розуму. Великий Мікеланджело писав: **«Людина малює головою, а не руками»**.

Авторське право захищає не ідеї або факти, а спосіб їх вираження: письмові, музичні, живописні, драматичні, хореографічні твори, фільми та мультимедійні продукти, комп'ютерні програми. Знаком того, що той чи інший оригінальний твір охороняється авторським правом, служить символ © За ним, зазвичай, вказується ім'я власника авторського права та рік створення твору.

АВТОРСЬКЕ ПРАВО історично виникло внаслідок потреби захистити права авторів літературних творів та творів мистецтва. Важливою віхою у формуванні міжнародної системи авторського права стало підписання Всесвітньої конвенції про авторське право на літературні, наукові й художні твори та впровадження всесвітнього символу авторського права – ©, що відбулось під час Женевської конференції ЮНЕСКО 17 липня 1952 року.

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ встановлено у вересні 2000 року на засіданні Генеральної асамблеї Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ). Відзначається щороку 26 квітня в день народження ВОІВ — організації, що сприяє охороні та розвитку інтелектуальної власності у всьому світі. Міжнародний день інтелектуальної власності надає можливість підкреслити значення інновацій у повсякденному житті людини та у вдосконаленні суспільства. Патенти, товарні знаки, авторське право та суміжні права як результати творчості та знань є потужними інструментами сприяння економічному та культурному розвитку.

СПИСОК ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА:

- ✓ Літературні, драматичні та сценарні твори
- ✓ Музичні твори, у тому числі без тексту
- ✓ Хореографічні твори та пантоміми
- ✓ Твори образотворчого мистецтва (скульптура, графіка, дизайн, фотографія, комікси та інше)
- ✓ Похідні твори (переклади, реферати, анотації, огляди, аранжування та інші переробки творів)
- ✓ Аудіовізуальні твори (кіно-, теле-, відеофільми та інше)
- ✓ Твори архітектури, містобудування
- ✓ Програми для електронно-обчислювальних машин
- ✓ Складові твори (енциклопедії, збірки, антології та інше)

Першим нормативним актом авторського права вважається «**Статут королеви Анни**», прийнятий в Англії у 1709 році. А в 1967 р. в Стокгольмі була підписана **Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності** - спеціалізованої агенції Організації Об'єднаних Націй. Її **мета - розвиток збалансованої та загальнодоступної міжнародної системи охорони інтелектуальної власності**. З прийняттям Верховною Радою України Закону № 3792-ХІІ «Про авторське право і суміжні права» від **23 грудня 1993 року** у нашій країні було створено авторське правове поле, яке весь час удосконалюється і стає ближчим до міжнародних норм.

Королева Анна Стюарт

Ліцензії Creative Commons

Creative Commons — неприбуткова організація, що має на меті збільшення кількості творчих матеріалів, доступних для використання та розповсюдження. Організація розробила та оприлюднила декілька ліцензійних угод стосовно авторських прав, відомих як Ліцензії Creative Commons :

- *зазначення авторства*

- *поширення на тих самих умовах*

- *без похідних*

- *некомерційне використання*

З 2001 року з ініціативи мадридських книговидавців ЮНЕСКО проводить щорічний відбір Світової столиці книги. У відбірковий комітет входять представники ЮНЕСКО та трьох міжнародних професійних книговидавничих організацій - ***Міжнародного союзу видавців, Міжнародної федерації книгопродавців та Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ.***

Звання Світової столиці книги присвоюється строком на один рік і набирає чинності 23 квітня, в день святкування Всесвітнього дня книги та авторського права. Присвоєння цього звання є свідченням співпраці між основними партнерами у книговидавничій справі, бажання міст сприяти розвитку книговидавничої справи і читання.

Книжковою столицею, 23 квітня 2020 року, у Всесвітній день книги та авторського права стане Куала-Лумпур

Міста, названі книжковою столицею світу, зобов'язані популяризувати книжки і читання та організовувати відповідні заходи протягом року.

Перед ним цей статус отримували: Шарджа, ОАЕ (2019), Афіни, Греція (2018), Конакрі, Гвінея (2017), Вроцлав, Польща (2016), Інчхон, Південна Корея (2015), Порт-Гаркорт, Нігерія (2014), Бангкок, Таїланд (2013), Єреван, Вірменія (2012), Буенос-Айрес, Аргентина (2011), Любляна, Словенія (2010), Бейрут, Ліван (2009), Амстердам, Нідерланди (2008), Богота, Колумбія (2007), Турин, Італія (2006), Монреаль, Канада (2005), Антверпен, Бельгія (2004), Нью-Делі, Індія (2003), Александрія, Єгипет (2002) та Мадрид, Іспанія (2001).

Святкування свята в Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури

Головне святкування відбувається щорічно в штаб-квартирі ЮНЕСКО. Туди запрошують продавців книг, видавничі компанії та митців, щоб поділитися своєю пристрастю до книг та читання, проводячи практичні семінари для молоді з типографії, ілюстрування, книгопереплетення, книгодрукування. ЮНЕСКО щиро запрошує плекати книги як цінний інструмент для обміну знаннями, взаєморозуміння та відкритості у світі розмаїття.

Традиції на свято «Всесвітній день книги і авторського права»

У ряді країн світу в цей день, за традицією, прийнято влаштовувати різноманітні книжкові ярмарки і виставки, а також дарувати один одному книги. У магазинах і бібліотеках проходить велика кількість зустрічей з письменниками. Потрібно відзначити, що людство завжди надавало книгам велике значення. В різних країнах світу були створені навіть пам'ятники книг.

В світі існують інші подібні свята, що мають відношення до книг і письменників: **Міжнародний день дитячої книги**, який відзначається 2 квітня, **Всесвітній день письменника** відзначається 3 березня. Книга з'явилася дуже давно і розвивалася в міру розвитку суспільства. Вона впливає на духовний світ людини. Під її впливом у нас виникають різні ідеї, образи і думки. Читання художньої літератури дає нам можливість поринути у вигадані світи і співпереживати персонажам.

Думки великих про українську книгу

- ✓ Велика-бо користь буває чоловікові від науки книжної, бо книги вказують нам і навчають нас, як іти шляхом покаяння, і мудрість, і стриманість здобуваємо із слів книжних. Книги подібні рікам, що тамують спрагу цілого світу — це джерела мудрості.
(«Повість минулих літ»)
- ✓ Книга — це чарівниця. Книга змінила світ. У ній пам'ять людського роду, вона — рупор людської думки. Світ без книги — світ дикунів.
(М. О. Морозов)
- ✓ Книга — це могутня зброя. Розумна, натхненна.
Книга нерідко вирішує долю людини.
(В. О. Сухомлинський)
- ✓ Книжка повинна стати для мудрого вихованця другом, наставником і вчителем.
(В.О. Сухомлинський)
- ✓ «...Дивною і ненатуральною здається людина, яка існує без книги»
(Т. Г. Шевченко)
- ✓ Хто полюбить книгу, той далеко піде у своєму розвитку.
Книга рятує душу від здерев'яніння.
(Т. Г. Шевченко)

Використані джерела:

- **23 квітня - Всесвітній день книги і авторського права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mala.storinka.org/>, вільний. – Назва з екрана. - Дата перегляду: 13.04.20.**
- **Всесвітній день книги і авторського права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mmk.edukit.ck.ua/Files/downloadcenter/>, вільний. – Назва з екрана. - Дата перегляду: 13.04.20.**
- **Всесвітній день книги та авторського права: коли і навіщо [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://starylev.com.ua/club/blog/vsesvitniy-den-knygy-ta-avtorskogo-prava-koly-i-navishcho>, вільний. – Назва з екрана. - Дата перегляду: 13.04.20.**
- **Всесвітній день книги і авторського права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ron.org.ua/novyny/1290-vsesvitnij-den-knigi-i-avtorskogo-prava.html>, вільний. – Назва з екрана. - Дата перегляду: 13.04.20.**
- **Культура читання і мистецтво книговидання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.chytomo.com/vidoma-knyzhkova-stolytsia-svitu-iunesko-2020/>, вільний. – Назва з екрана. - Дата перегляду: 13.04.20.**

Дякуємо за увагу!

***Матеріал зібрала та впорядкувала
бібліотекар II кат. Немчук О. М.***

***Науково-технічна бібліотека
Вінницького національного технічного
університету***

2020